

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-709-101(3)/17/AgŁ

Warszawa, 28 września 2017 r.

DECYZJA DIH-1/69/2017

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1063), art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Kuświk Sp. j. z siedzibą w Kaliszu od decyzji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Poznaniu z dnia 28 lipca 2017 r. (nr akt sprawy: D/KA.ŻG.8361.84.2017), którą ww. przedsiębiorcy wymierzono karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadającej jakości handlowej jednej partii jaj kurzych oferowanych w opakowaniach jednostkowych o łącznej wartości 60,50 zł – utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 1-6 czerwca 2017 r. przez inspektorów reprezentujących Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Poznaniu, zwanego dalej „Wielkopolskim WIIH”, w placówce handlowej w Kaliszu przy ul. Tatrzańskiej 35, należącej do przedsiębiorcy Kuświk Sp. j. z siedzibą w Kaliszu, zakwestionowano oznakowanie jednej partii jaj kurzych oferowanych w opakowaniach jednostkowych jako „Smaczne Jaja z Lewkowa”, 10 sztuk, klasa A, klasa wagowa M-średnie: 63 g > masa ≥ 53 g, data minimalnej trwałości 23.06.2017, numer zakładu pakowania PL30175902, Gospodarstwo Rolne – Jaja Spożywcze J. Motylewski & P. Lis, Lewków, ul. Kwiatkowska 26, 63-410 Ostrów Wielkopolski, w ilości 11 opakowań jednostkowych, o łącznej wartości 60,50 zł (5,50 zł/op.), z uwagi na zamieszczenie na czołowej stronie opakowania ilustracji przedstawiającej kury na zielonej łące, wraz z napisem „Jajka pochodzą z gospodarstwa rodzinnego. Szczególnie dbamy o jakość i świeżość.” (wyraźnie wyeksponowanym), sugerując, że są to jaja pochodzące od kur z wolnego wybiegu, podczas gdy w rzeczywistości były to jaja pochodzące od kur z chowu klatkowego, o czym świadczyła informacja zamieszczona na tylnej stronie opakowania, o treści „jaja z chowu klatkowego”

(zapisana dodatkowo mniejszą czcionką od pozostałych informacji zawartych na tej stronie opakowania) oraz znajdujące się bezpośrednio na skorupce jaja oznaczenie cyfrowe metody chowu „3” (dostępne dla konsumenta po otwarciu opakowania).

Taki sposób oznakowania produktu, zdaniem Wielkopolskiego WIIH, wprowadzał konsumentów w błąd co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego metod wytwarzania lub produkcji, co stanowiło naruszenie treści art. 7 ust. 1 lit. a) oraz ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 s. 18 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011”, a także art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (WE) nr 178/2002”.

Powyższe udokumentowano w protokole kontroli z 6 czerwca 2017 r. (nr akt kontroli: D/KA.ŻG.8361.84.2017), protokole oględzin nr 2 z 6 czerwca 2017 r., a także dokumentacji fotograficznej przedstawiającej sposób oznakowania przedmiotowego produktu (załącznik nr 2 do protokołu kontroli). Do akt sprawy dołączono także oświadczenia kontrolowanego z 2 czerwca 2017 r. o jego przynależności do grupy mikroprzedsiębiorców.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, pismem z 6 lipca 2017 r., Wielkopolski WIIH zawiadomił przedsiębiorcę Kuświk Sp. j. z siedzibą w Kaliszu, zwanego dalej również „stroną”, o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadającej jakości handlowej jednej ww. partii jaj kurzych, informując jednocześnie o przysługującym jej prawie do czynnego udziału w każdym stadium postępowania. Ponadto, w piśmie tym wezwał stronę do przekazania informacji o wielkości obrotów i przychodu za rok 2016.

Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień, natomiast przekazała żądane informacje o wielkości obrotów i przychodu za rok 2016 w postaci „Bilansu z księgi”.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z dnia 28 lipca 2017 r. (doręczoną stronie 31 lipca 2017 r.), Wielkopolski WIIH wymierzył przedsiębiorcy Kuświk Sp. j. z siedzibą w Kaliszu, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną w wysokości 500 zł z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadającej jakości handlowej jednej ww. partii jaj kurzych.

Pismem z 12 sierpnia 2017 r. (nadany tego samego dnia w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego), strona, działając za pośrednictwem pełnomocnika, złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, odwołanie od ww. decyzji, w którym wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz umorzenie postępowania w niniejszej sprawie. Strona podniosła zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej.

Pismem z 31 sierpnia 2017 r. (znak DIH-709-101(2)/17/AgŁ), Prezes UOKiK poinformował pełnomocnika strony, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do: zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (WE) nr 178/2002”, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

W świetle art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej – importer danego środka na rynek Unii Europejskiej. Z artykułu tego wynika też, że podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych (ust. 2); zaś bez uszczerbku dla tego przepisu, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (ust. 5).

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Pojęcie „jakości handlowej” zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 5 tej ustawy jako

cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

W myśl art. 7 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd, w szczególności:

- co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji (lit. a);
- przez przypisywanie środkowi spożywczemu działania lub właściwości, których on nie posiada (lit. b);
- przez sugerowanie, że środek spożywczy ma szczególne właściwości, gdy w rzeczywistości wszystkie podobne środki spożywcze mają takie właściwości, zwłaszcza przez szczególne podkreślanie obecności lub braku określonych składników lub składników odżywczych (lit. c);
- przez sugerowanie poprzez wygląd, opis lub prezentacje graficzne, że chodzi o określony środek spożywczy lub składnik, mimo że w rzeczywistości komponent lub składnik naturalnie obecny lub zwykle stosowany w danym środku spożywczym został zastąpiony innym komponentem lub innym składnikiem (lit. d);

natomiast w świetle ust. 2 tego artykułu, informacje te muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną żywnością. Jak wynika z kolei z art. 16 tego rozporządzenia, bez uszczerbku dla bardziej szczegółowych przepisów prawa żywnościowego, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności lub pasz, z uwzględnieniem ich kształtu, wyglądu lub opakowania, używanych opakowań, sposobu ułożenia i miejsca wystawienia oraz informacji udostępnionych na ich temat w jakikolwiek sposób, nie może wprowadzać konsumentów w błąd.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na mocy art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia: stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych oraz wielkość jego obrotów i przychodu, a także wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych.

W niniejszej sprawie, na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w placówce handlowej należącej do strony przez inspektorów reprezentujących Wielkopolskiego WIIH stwierdzono, że wprowadzona do obrotu jedna ww. partia jaj kurzych o łącznej wartości 60,50 zł nie odpowiadała jakości handlowej, z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie – co wyczerpało znamiona czynu określonego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej oraz skutkowało wymierzeniem stronie kary pieniężnej w minimalnej wysokości 500 zł.

Jak wynika z art. 40a ust. 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężne, o których mowa w ust. 1-3 tego artykułu, wymierza w drodze decyzji, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzania kontroli wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej.

Tym samym, Wielkopolski WIIH w drodze decyzji z dnia 28 lipca 2017 r. wymierzył powyższą karę pieniężną Kuświk Sp. j. z siedzibą w Kaliszu, tj. przedsiębiorcy, który wprowadził do obrotu nieprawidłowo oznakowany przedmiotowy produkt.

Odwołując się od wydanej decyzji, strona zarzuciła organowi pierwszej instancji, że dopuścił się naruszenia prawa materialnego, tj. art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej. Strona uważa, że nie zaistniały przesłanki określone w ww. przepisie, gdyż to nie ona wprowadziła przedmiotowy produkt do obrotu. Mając na uwadze definicję „obrotu” zawartą w art. 3 pkt 4 tej ustawy wyjaśniła, że w istocie to ona dokonywała obrotu zakwestionowanym produktem, jednakże w jej ocenie nie można jej zarzucić wprowadzania go do obrotu, gdyż takiego wprowadzenia dokonał producent, tj. Gospodarstwo Rolne – Jaja Spożywcze J. Motylewski & P. Lis, Lewków, ul. Kwiatkowska 26, 63-410 Ostrów Wielkopolski. Jej zdaniem, produkty mogą być wprowadzane do obrotu tylko jeden raz, zaś osoby, które dysponują produktem nabytym od osoby, która wprowadziła go do obrotu, sami już nie wprowadzają go do obrotu, a jedynie dokonują obrotu nim. Strona podniosła także, że organ pierwszej instancji zarzucił jej wprowadzenie do obrotu produktu, który nie odpowiada jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, tj. art. 7 ust. 1 lit. a) i d) oraz ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, a także art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, podczas gdy ustawa o jakości handlowej nie definiuje „przepisów o jakości handlowej”, ani też w żadnym miejscu nie odsyła do ww. rozporządzeń unijnych, jako do aktów prawnych regulujących kwestię jakości handlowej. Nadmieniła, że przepis art. 40a ustawy o jakości handlowej, z uwagi na fakt, że jest przepisem regulującym kwestię odpowiedzialności karnoprawnej, powinien być interpretowany w sposób ścisły, zgodnie z zasadą *nulla poena sine lege*, zaś z uwagi na brak odesłania w przedmiotowej ustawie do ww. rozporządzeń unijnych, przepis ten nie może być podstawą do nałożenia na stronę kary pieniężnej.

W ocenie Prezesa UOKiK, przedstawione przez stronę w odwołaniu argumenty są nietrafne i nie zasługują na uwzględnienie. Należy zauważyć, że przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, na podstawie którego wydano zaskarżoną decyzję stanowi, że karze pieniężnej określonej w tym przepisie podlega każdy, w stosunku do kogo spełniona została przesłanka wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Pojęcie „obrotu” zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 4 tej ustawy, jako

czynności w rozumieniu art. 3 pkt 8 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, czyli czynnością jest „wprowadzenie na rynek”, które oznacza posiadanie żywności lub pasz w celu sprzedaży, z uwzględnieniem oferowania do sprzedaży lub innej formy dysponowania, bezpłatnego lub nie oraz sprzedaż, dystrybucję i inne formy dysponowania.

Przytoczona powyżej definicja wyraźnie określa krąg podmiotów odpowiedzialnych za jakość handlową artykułów rolno-spożywczych, wliczając do nich obok producentów tych artykułów, każde następne ogniwo handlu. W świetle tej definicji, strona, chociaż nie jest producentem zakwestionowanego produktu, tylko sprzedawcą detalicznym, mieści się w jej katalogu i za jego jakość odpowiada. Taką interpretację przepisów należało przyjąć również w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 23 listopada 2003 r. w sprawie C-315/05 (Dz. U. C 331 z 30.12.2006 s. 14), wydanego w trybie prejudycjalnym, z którego wynika, że wprowadzający do obrotu może być odpowiedzialny za jakość produktu, nawet w sytuacji, gdy ogranicza się on, jako zwykły dystrybutor do wprowadzania do obrotu tego produktu w postaci, w jakiej został mu dostarczony przez producenta.

Z powyższego wynika, że w prawie żywnościowym pojęcie „wprowadzania do obrotu” dotyczy każdego etapu obrotu i nie jest zawężone tylko do pierwszego wprowadzenia na rynek przez producenta czy importera.

Powyższy wniosek znajduje poparcie również w treści art. 8 ust. 1-5 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, które stanowią o obowiązkach podmiotów działających na rynku spożywczym. Podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej – importer danego środka na rynek Unii Europejskiej, oraz że podmiot ten zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych, co wprost wynika z art. 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011. Z ust. 5 tego przepisu wynika, że bez uszczerbku dla ust. 2-4, podmioty działające na rynku spożywczym – a takim jest strona – zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione. Przepis ten jest jednocześnie spójny z treścią art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, w świetle którego podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 25 czerwca 2015 r. sygn. akt II GSK 1149/14). Przepis ten należy rozumieć szeroko, że każdy z podmiotów działających na rynku spożywczym, a więc począwszy od producenta czy importera, aż do sprzedawcy detalicznego, obarczony jest obowiązkiem zapewnienia zgodności oferowanej konsumentom żywności z wymogami prawa żywnościowego. Tym samym, wszystkie podmioty biorące udział w obrocie żywnością są

obowiązane zadośćuczynić nadrzędemu celowi prawa żywnościowego, którym jest ochrona konsumentów.

Z powyższego wynika, że obowiązek zapewnienia zgodności środków spożywczych z przepisami prawa żywnościowego w zakresie jakości handlowej oraz upewnienia się, że wymagania te są spełnione, spoczywa nie tylko na producencie czy importerze, ale także na sprzedawcy detalicznym. Jedną z zasad prawa żywnościowego jest to, że jeżeli stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości powstały na wcześniejszym etapie obrotu (w tym na etapie produkcji czy dystrybucji), to powinny zostać wyeliminowane na następnych etapach, tak, aby konsumenci mogli otrzymać produkty zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Odmienne niż stara się wykazać strona w odwołaniu, dokonana przez organ pierwszej i drugiej instancji wykładnia pojęcia „wprowadzającego do obrotu”, w rozumieniu art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, nie budzi wątpliwości i pozwala na przyjęcie, że za podmiot ten należy uznać każdego, kto dokonuje czynności określonych w art. 3 pkt 8 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, a więc nie tylko producenta czy importera, ale także sprzedawcę detalicznego, co jest zgodne z ugruntowaną linią orzecznictwem (por. przykładowe wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 kwietnia 2014 r. sygn. akt VI SA/Wa 1850/13 i z 13 listopada 2014 r. sygn. akt VI SA/Wa 879/14).

Tym samym, nie sposób zgodzić się z argumentami strony zawartymi w odwołaniu, że wprowadzenie do obrotu, penalizowane przez przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, może mieć miejsce tylko jeden raz, na pierwszym etapie obrotu i w związku z tym może odnosić się tylko do producenta. Każdy odpowiada bowiem za tę część partii towaru, którą wprowadził do obrotu.

W niniejszej sprawie, strona – co nie jest przez nią kwestionowane – wskazany w decyzji organu pierwszej instancji środek spożywczy o niewłaściwej jakości handlowej posiadała w celu sprzedaży, a więc wprowadziła do obrotu, co skutkowało wymierzeniem jej kary pieniężnej z tego tytułu. Należy zauważyć, że strona nie poniosła odpowiedzialności za wprowadzenie do obrotu jednej ww. partii jaj kurzych w całkowitej ilości, wytworzonej przez producenta, tj. Gospodarstwo Rolne – Jaja Spożywcze J. Motylewski & P. Lis, Lewków, ul. Kwiatkowska 26, 63-410 Ostrów Wielkopolski, tylko w tej części partii, która została objęta kontrolą przez Wielkopolskiego WIIH w placówce handlowej należącej do strony. Sankcja nałożona na stronę została więc zindywidualizowana i strona ponosi odpowiedzialność tylko w zakresie, w jakim miała wpływ na oznakowanie przedmiotowego produktu.

Należy podkreślić, że przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, na podstawie którego stronie wymierzono karę pieniężną, wprowadza mechanizm polegający na tym, że każdy, w stosunku do kogo zostanie ustalone, iż wprowadził do obrotu (niezależnie od tego, czy świadomie, czy nieświadomie) artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej określonej w tym przepisie. Jak wynika z dotychczasowej, utrwalonej linii orzecznictwa, odpowiedzialność określona w tym przepisie ma charakter obiektywny, a przesłanką jej przyjęcia jest tylko fakt wprowadzenia do obrotu. Zatem, samo stwierdzenie – udowodnienie faktu wprowadzania do

obrotu artykułu rolno-spożywczego o niewłaściwej jakości handlowej jest przesłanką wystarczającą do nałożenia stosownej kary, która jest karą administracyjną. Nie ma przy tym znaczenia – wbrew przekonaniu strony – na którym etapie i z czyjej winy stwierdzona nieprawidłowość powstała (nawet jeśli spowodowana była, jak w niniejszej sprawie, przez inny podmiot) (por. wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z: 4 kwietnia 2014 r. sygn. akt VI SA/Wa 2879/13 i 10 marca 2015 r. VI SA/Wa 2214/14). Zatem, sam fakt wymierzenia kary na podstawie tego przepisu nie jest uzależniony od stwierdzenia winy po stronie podmiotu wprowadzającego do obrotu nieprawidłowo oznakowany produkt.

Należy zaznaczyć, że strona, jako profesjonalista na rynku miała obowiązek znać i stosować się do obowiązujących przepisów prawa związanych z wykonywaną przez nią działalnością. Była ona obciążona obowiązkiem wprowadzania do obrotu artykułów rolno-spożywczych odpowiadających jakości handlowej. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie oznakowania przedmiotowych jaj kurzych powstały co prawda z winy innego podmiotu, ale strona przed ich wprowadzeniem do obrotu mogła i powinna zweryfikować, czy oznakowanie produktu, dostarczonego jej przez producenta, spełnia wymagania jakości handlowej, aby nie dopuścić do obrotu produktu nieprawidłowo oznakowanego. Na skutek zaniechania swoich obowiązków, strona wprowadziła do obrotu nieprawidłowo oznakowane przedmiotowe jaja kurze. Zdaniem Prezesa UOKiK, gdyby strona знаła obowiązujące przepisy prawa dotyczące jakości handlowej i wykazała odrobinę staranności, nie dopuściłaby do stwierdzonych przez organ pierwszej instancji nieprawidłowości.

W niniejszej sprawie, wprowadzone do obrotu przedmiotowe jaja kurze nie spełniały wymagań jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej. Pojęcie „jakości handlowej” zostało wyjaśnione w art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej i oznacza ono m.in. wymagania wynikające ze sposobu prezentacji i oznakowania, nieobjęte jednak wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi. Sposób oznakowania produktu jest zatem elementem jakości handlowej. Należy zauważyć, że przepisy art. 7 ust. 1 lit. a) i d) oraz ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, a także art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, na podstawie których zakwestionowano przedmiotowe jaja kurze, określają wymagania jakości handlowej w zakresie oznakowania środków spożywczych, a więc – wbrew temu, co stara się wykazać strona w odwołaniu – są one przepisami o jakości handlowej. Należy zaznaczyć, że w myśl art. 3 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, prawo żywnościowe to przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne regulujące sprawy żywności w ogólności, a ich bezpieczeństwo w szczególności, zarówno na poziomie Wspólnoty, jak i na poziomie krajowym; definicja ta obejmuje wszystkie etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności oraz paszy produkowanej dla zwierząt hodowlanych lub używanej do żywienia zwierząt hodowlanych. Należy także podkreślić, że zgodnie z odnośnikiem „1” przywołanym w tytule ustawy o jakości handlowej, wykonuje ona przepisy unijne tam wymienione, tj. m.in. rozporządzenie (UE) nr 1169/2011, czemu strona stara się zaprzeczyć.

Wobec powyższego, należy stwierdzić, że organ pierwszej instancji słusznie uznał, iż strona jest podmiotem, który wprowadził do obrotu jedną ww. partię jaj kurzych o łącznej wartości 60,50 zł, nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości

handlowej, a w związku z tym jest podmiotem, który podlegał karze pieniężnej określonej w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej. Tym samym, zarzut strony odnośnie naruszenia tego przepisu, poprzez zastosowanie go wobec niej i nałożenie na jego podstawie kary pieniężnej, należy uznać za chyby.

Z daleko idącej ostrożności strona podniosła również w odwołaniu, że oznakowanie przedmiotowego produktu nie wprowadzało konsumentów w błąd, podważając tym samym dokonaną przez organ pierwszej instancji ocenę w tym zakresie.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższy zarzut jest niezasadny. Należy zauważyć, że ustalenia kontroli, stanowiące podstawę do zakwestionowania przedmiotowych jaj kurzych zostały udokumentowane w protokole kontroli, protokole oględzin nr 2 oraz na wydrukach zdjęć przedstawiających sposób ich oznakowania (załącznik nr 2 do protokołu kontroli). Jak wynika z tych dokumentów, na czołowej stronie opakowania produktu o nazwie handlowej „Smaczne Jaja z Lewkowa” zamieszczona była ilustracja przedstawiająca kury na zielonej łące, wraz z napisem „Jajka pochodzą z gospodarstwa rodzinnego. Szczególnie dbamy o jakość i świeżość.” (wrażnie wyeksponowanym), co zawierało mylną sugestię, że są to jaja pochodzące od kur z wolnego wybiegu, podczas gdy w rzeczywistości były to jaja pochodzące od kur z chowu klatkowego, o czym świadczyła informacja zamieszczona na tylnej stronie opakowania, o treści „jaja z chowu klatkowego” (zapisana dodatkowo mniejszą czcionką od pozostałych informacji zawartych na tej stronie opakowania, takich jak: nazwa i adres producenta oraz warunki przechowywania produktu po zakupie) oraz znajdujące się bezpośrednio na skorupce jaja oznaczenie cyfrowe metody chowu „3” (dostępne dla konsumenta po otwarciu opakowania). Należy zatem zgodzić się ze stanowiskiem organu pierwszej instancji, że taki sposób oznakowania produktu wprowadzał konsumentów w błąd co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego metod wytwarzania lub produkcji, co stanowiło naruszenie treści art. 7 ust. 1 lit. a) oraz ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, a także art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002. Warto podkreślić, że obecna przy czynnościach kontrolnych strona nie odmówiła podpisania protokołu kontroli, ani też nie zgłosiła do niego uwag.

Informacje na temat żywności, jak wynika z art. 2 ust. 2 lit. a) oraz art. 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, to informacje dotyczące danego środka spożywczego udostępniane konsumentom za pośrednictwem etykiety, innych materiałów towarzyszących lub innych środków i informacje te nie mogą wprowadzać ich w błąd co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności m.in. co do jego metod wytwarzania lub produkcji, a także informacje te muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta. Jak stanowi art. 2 ust. 2 lit. j) tego rozporządzenia, etykietowanie to wszelkie napisy, dane szczegółowe, znaki handlowe, nazwy marek, ilustracje lub symbole odnoszące się do danego środka spożywczego i umieszczone na wszelkiego rodzaju opakowaniu, dokumencie, ulotce, etykietce, opasce lub pierścieniu towarzyszącym takiej żywności lub odnoszącym się do niej. Przy ocenie rzetelności podawanych informacji na temat żywności brane są zatem pod uwagę

wszystkie elementy oznakowania, w tym sposób ich przedstawienia, i żaden z nich nie może stwarzać mylnego wrażenia o nabywanym produkcie.

Z powyższego wynika, że wszystkie elementy oznakowania (nawet pełniące zadanie dekoracyjne), także gdy są ilustracją, stanowią oznakowanie produktu i mogą mieć wpływ na postrzeganie produktu przez konsumenta.

Nie sposób zatem przychylić się do poglądu strony wyrażonego w odwołaniu, że przeciętny konsument sięgnie po informacje o produkcie znajdujące się na opakowaniu, nie sugerując się kolorem pojemnika, ani też wskazanymi oznaczeniami graficznymi.

Należy podkreślić, że w kwestii umieszczania na etykiecie lub opakowaniu produktu elementów graficznych wypowiedział się m.in. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z 15 grudnia 2008 r. sygn. akt II GSK 543/08. Sąd stwierdził, że element graficzny oznakowania, tj. umieszczone na etykiecie głównej zdjęcie ruin Koloseum w Rzymie może sugerować konsumentowi, że produkt ma włoskie pochodzenie. Analogicznie, w niniejszej sprawie użycie elementów graficznych w postaci ilustracji przedstawiającej kury na zielonej łące, wraz z wyraźnie wyeksponowanym na ich tle napisem „Jajka pochodzą z gospodarstwa rodzinnego. Szczególnie dbamy o jakość i świeżość.”, może wywoływać u konsumenta sugestię, że tak oznakowane jaja kurze pochodzą od kur z wolnego wybiegu.

W opinii Prezesa UOKiK, informacje zamieszczone na czołowej stronie opakowania, podkreślone przy użyciu grafiki i napisu, są pierwszą informacją, która trafia do świadomości konsumenta podczas podejmowania decyzji o zakupie, a więc wybierając jaja kurze w taki sposób oznakowane, jak w niniejszej sprawie, konsument mógł oczekiwać, że nabywa jaja pochodzące od kur z wolnego wybiegu, a kierując się przy ich zakupie eksponowaną częścią opakowania, nie mógł być świadomy, iż w rzeczywistości są to jaja pochodzące od kur z chowu klatkowego. Należy zaznaczyć, że w myśl art. 36 ust. 2 lit. b) oraz art. 37 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, informacje na temat żywności przekazywane na zasadzie dobrowolności (informacje dobrowolne) nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientować konsumenta, a także nie mogą być prezentowane ze szkodą dla przestrzeni dostępnej do prezentacji obowiązkowych informacji na temat żywności. Nie ulega zatem wątpliwości, że informacje zawarte na czołowej stronie opakowania, podkreślone przy użyciu grafiki i napisu, jako pierwsze były rejestrowane przez wzrok człowieka, a więc dezorientowały konsumenta.

Odnosząc się do wskazanego przez stronę w odwołaniu wzorca konsumenta, będącego osobą racjonalną, rozsądną i świadomą swoich wyborów, należy zauważyć, że nie zwalnia on podmiotów znakujących środki spożywcze do przestrzegania przepisów prawa w zakresie przekazywania konsumentom informacji na ich temat, w tym do zapewnienia im rzetelnej, niewprowadzającej w błąd informacji o metodzie ich wywarzania lub produkcji.

W niniejszej sprawie, przy ocenie możliwości wprowadzenia konsumentów w błąd istotne znaczenie miał również fakt, że jaja kurze należą do grupy środków spożywczych powszechnie spożywanych przez konsumentów, kupowanych rutynowo, których wyborowi nie poświęca się tak dużo czasu i uwagi, co w przypadku towarów kupowanych okazjonalnie. Okoliczności te sprawiają, że nawet właściwie poinformowany, uważny i spostrzegawczy konsument, jest bardziej podatny na wprowadzenie w błąd i podejmowanie decyzji o zakupie na

podstawie pierwszego wrażenia o produkcie. Należy przy tym zaznaczyć, że konsument jest słabszym uczestnikiem obrotu, a opisany sposób oznakowania przedmiotowych jaj kurzych nie pozwalał mu na łatwą identyfikację ich metody wytwarzania lub produkcji, a tym samym nie wyczerpywał zobowiązania strony do udzielenia rzetelnej informacji w tym zakresie.

Wobec powyższego, należy stwierdzić, że ustalenia poczynione przez organ pierwszej instancji w toku kontroli, stanowiące podstawę do zakwestionowania przedmiotowych jaj kurzych, poprzez uznanie ich za oznakowane w sposób wprowadzający konsumentów w błąd, odpowiadają prawdzie. Tym samym, w ocenie Prezesa UOKiK, trudno organowi pierwszej instancji zarzucić niezgodności w ocenie oznakowania tego produktu, jako wprowadzającego konsumentów w błąd, ani też zarzucić naruszenie treści art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, poprzez wymierzenie stronie kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia go do obrotu.

Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ustalając wysokość kary pieniężnej, organ pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny wszystkich przesłanek określonych w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, tj. stopnia szkodliwości czynu, zakresu naruszenia, dotychczasowej działalności strony na rynku artykułów rolno-spożywczych, wielkości jej obrotów i przychodu za rok 2016 oraz wartości kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych, co znajduje swój wyraz w treści zaskarżonej decyzji. Stronie wymierzono karę pieniężną w minimalnej wysokości 500 zł.

Zdaniem Prezesa UOKiK, wymierzona stronie kara będzie właściwa do osiągnięcia zakładanego celu, jakim jest zapewnienie, aby w sprzedaży były dostępne wyłącznie produkty odpowiadające jakości handlowej.

Podsumowując powyższe, należy stwierdzić, że w przedstawionym stanie faktycznym, wymierzenie stronie kary pieniężnej, o której mowa w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, jak również ustalenie jej wysokości, było prawidłowe i zgodne z prawem.

Tym samym, zawarty w odwołaniu wniosek strony o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz umorzenie postępowania w niniejszej sprawie, należy uznać za niezasadny, zarówno w świetle ustaleń opisanej kontroli, jak i obowiązujących przepisów prawa dotyczących wymierzania kar pieniężnych na gruncie ustawy o jakości handlowej.

Stosownie do art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Poznaniu w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary pieniężnej stanie się ostateczna.

Prezes UOKiK, stosownie do art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Wobec powyższego, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes UOKiK jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa, organ odwoławczy posiada kompetencje do wydania decyzji, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes UOKiK orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

1. Decyzja jest ostateczna w toku instancji. W terminie 30 dni od jej doręczenia stronie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę należy wnieść za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa¹.
2. Od skarg wszczynających postępowanie przed sądem administracyjnym od strony skarżącej pobierana jest opłata, tzw. wpis stosunkowy, zależny od wysokości należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem i w niniejszym przypadku, kiedy wynosi do 10 000 zł to opłata stanowi 4 % wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 100 zł. Opłatę tę uiszcza się gotówką do kasy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie lub na rachunek bankowy tego Sądu².
3. W przypadku wniesienia od niniejszej decyzji skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, strona ma możliwość ubiegania się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy. Prawo pomocy może być przyznane stronie na wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania sądowoadministracyjnego. Wniosek ten jest wolny od opłat sądowych. Wniosek o przyznanie prawa pomocy należy złożyć do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie³.
4. Do należności pieniężnych w postaci kar pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.)⁴.

Z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Inspekcji Handlowej
Dariusz Łomowski

Otrzymują:

1. [pełnomocnik]
2. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej w Poznaniu
3. a/a

¹ Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1369 z późn. zm.).

² Zgodnie z § 1 pkt 1 i § 5 przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2193 z późn. zm.).

³ Zgodnie z art. 243 § 1 i art. 254 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1369 z późn. zm.).

⁴ Zgodnie z art. 40a ust. 8 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.).